

ІК

Український

АЛЬБІС

«МИСТЕЦТВО»

БІБЛІОТЕКА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

UARTLIB.ORG

UARTLIB@GMAIL.COM

Український

Державне видавництво
«МІСТЕЦТВО»
КИЇВ — 1964

E

клібріс — це гравірований або рисований художній книжковий знак, яким книголюби позначають свої книги.

Ще в епоху середньовіччя власники книг ставили на титульній сторінці книги латинський напис «Ex Ibris», що означало «із книг», а далі — свій титул і прізвище.

Розвиток книгодрукування дав можливість виготовляти спеціальний книжковий знак засобами, що дозволяли його розмножувати (гравюра на дереві та металі). Віддрукований на окремий папірець, такий знак наклеювали на внутрішню сторінку обкладинки. Це прикрашало книгу новим графічно-декоративним елементом.

Першими почали гравірувати книжкові знаки відомі німецькі художники і гравери середини XV—початку

XVI ст. Альбрехт Дюрер, Ганс Гольбейн, Лука Кранах та інші. У творчості цих митців книжковий знак став справжнім художнім твором, який з поширенням книгодрукування розвинувся в окремий елемент книжкової графіки.

З часом латинський вираз «Ex libris» на всіх мовах світу став означати називу книжкового знака.

Слово еклібріс і прізвище власника книги художники декорували орнаментами та алгорічними мотивами, що характеризували книголюба.

На Україні художній книжковий знак почав розвиватися одночасно з книгодрукуванням у другій половині XVI і на початку XVII ст.

Від тих часів нам відомий еклібріс бібліотеки міста Бардиева, книжковий знак цехового майстра із Кам'янець-Подільська Станіслава Самборського, датований 1601 роком, а також художні еклібріси, виконані в кінці XVIII ст. львівським гравером Іваном Филиповичем.

В кінці XIX ст. еклібріс на Україні почав розвиватися як окремий жанр книжкової графіки. Цьому сприяло винайдення фотоцинкографії, яка давала можливість швидко і дешево виготовляти репродукції великими тиражами.

На початку ХХ ст. цим видом графіки почали займатися відомі українські художники Модест Сосенко, Олена Кульчицька, Георгій Нарбут. Вони створили прекрасні зразки національного художнього книжкового знака. Їх високу майстерність в цьому напрямку розвинули далі художники 20-х і 30-х років: Василь Кричевський, Іван Мозалевський, Олексій Усачов, Леонід Хижинський, Михайло Жук, Олена Сахновська, Ярослава Музика та інші. Їх роботи неодноразово експонувалися на художніх виставках на батьківщині та за кордоном і одержали високу оцінку громадськості.

Нового розквіту набув український книжковий знак у післявоєнні роки. Це пояснюється зростанням естетичних смаків трудящих, широким розвитком графічного мистецтва.

Над створенням сучасного українського книжкового знака працюють відомі майстри, зокрема: С. Гебус-Баранецька, М. Фрадкін, К. Козловський, В. Стеценко, І. Крислач, Г. Давидович, В. Куткін та багато інших.

В їх творчості знаходять продовження кращі традиції українського книжкового знака: декоративність, звернення до народної творчості, вико-

ристання різноманітних засобів графічного мистецтва. Екслібріси мусять відзначатися ясністю графічної мови, влучністю і лаконічністю характеристики власника книги з боку його професії або особистих інтересів. Такими є, наприклад, книжковий знак агронома, виконаний художником В. Боканем, власний книжковий знак художниці О. Кульчицької та інші.

Найбільш поширеною технікою, до якої звертаються сучасні майстри книжкового знака, є гравюра на дереві і лінолеумі.

Екслібріс — цікавий вид образотворчого мистецтва, він виховує любов, інтерес до книги, сприяє формуванню естетичних смаків.

Андрій В'юник.

Кслибрис — это гравированный или же рисованный художественный книжный знак, которым книголюбы помечают свои книги.

Еще в эпоху средневековья владельцы книг ставили на титульной странице книги латинскую надпись «Ex libris», что обозначало «из книг», а далее — свой титул и фамилию.

Развитие книгопечатания дало возможность изготавливать специальный книжный знак способами, позволяющими его размножать (гравюра на дереве и на металле). Отпечатанный на отдельном листке, такой знак наклеивали на внутренней стороне обложки. Это украшало книгу новым графически-декоративным элементом.

Первыми начали гравировать книжные знаки известные немецкие художники и граверы средины XV—

начала XVI ст. Альбрехт Дюрер, Ганс Гольбейн, Лука Кранах и другие. В творчестве этих мастеров книжный знак стал настоящим художественным произведением, которое с распространением книгопечатания развилось в отдельный элемент книжной графики.

Со временем латинское выражение «*Ex libris*» на всех языках мира стало обозначать название книжного знака.

Слово экслибрис и фамилию владельца книги художники декорировали орнаментами и аллегорическими мотивами, характеризующими книголюба.

На Украине художественный книжный знак начал развиваться одновременно с книгопечатанием во второй половине XVI и в начале XVII ст.

С тех времен нам известен экслибрис библиотеки города Бардиева, книжный знак цехового мастера из Каменец-Подольска Станислава Самборского, датированный 1601 годом, а также художественные экслибрисы, выполненные в конце XVIII ст. львовским гравером Иваном Филипповичем.

В конце XIX ст. экслибрис на Украине начал развиваться как отдельный жанр книжной графики.

Этому способствовало изобретение фототипии, которая давала возможность быстро и дешево изготавливать репродукции большими тиражами.

В начале XX ст. этим видом графики начали заниматься известные украинские художники Модест Сосенко, Елена Кульчицкая, Георгий Нарбут. Они создали прекрасные образцы национального художественного книжного знака. Их высокое мастерство в этом направлении развили далее художники 20-х и 30-х годов: Василий Кричевский, Иван Мозалевский, Алексей Усачев, Леонид Хижинский, Михаил Жук, Елена Сахновская, Ярослава Музыка и другие. Их работы неоднократно экспонировались на художественных выставках на родине и за границей и получили высокую оценку общественности.

В послевоенные годы в развитии украинского экслибриса наступил новый расцвет. Это объясняется повышением эстетических вкусов трудящихся, широким развитием графического искусства.

Над созданием современного украинского книжного знака работают известные мастера, в частности С. Гебус-Баранецкая, М. Фрадкин, К. Коз-

ловский, В. Стеценко, И. Крислач, А. Давидович, В. Куткин и многие другие.

В их творчестве находят продолжение лучшие традиции украинского книжного знака: декоративность, обращение к народному творчеству, использование разнообразных способов графического искусства. Экслибрисы должны отличаться ясностью графического языка, меткостью и лаконичностью характеристики владельца книги со стороны его профессии или личных интересов. Такими являются, например, книжный знак агронома, выполненный художником В. Боканем, собственный книжный знак художницы О. Кульчицкой и др.

Наиболее распространенная техника, к которой обращаются современные мастера книжного знака, это — гравюра на дереве и линолеуме.

Экслибрис — интересный вид изобразительного искусства, он воспитывает любовь, интерес к книге, способствует формированию эстетических вкусов.

Андрей Вьюник.

n ex libris is an engraved or drawn art bookplate used by bibliophiles to mark their books.

As long ago as the Middle Ages book owners inscribed the Latin words «Ex libris» — meaning «from the books (library) of» — on the title pages of their books, followed by their titles and surnames.

The development of printing made it possible to produce a special bookplate by methods permitting reproduction in quantity — i. e. engraving on wood or metal. Printed on a separate leaf, such a bookplate was pasted on the inside of the cover. This embellished the book with a new graphic decorative element.

The first to engrave bookplates were the famous German artists and engravers of the middle of the XV

and beginning of the XVI c.—Albrecht Dürer, Hans Holbein, Luke Kranach and others. These masters transformed the bookplate into a real work of art, which with the spread of printing developed into an independent element of book graphic art.

Gradually the Latin phrase «ex libris» acquired the meaning of bookplate in all languages.

The words «ex libris» and the book owner's name were decorated by the artists with ornaments and allegorical themes characterizing the bibliophile.

In the Ukraine the art bookplate began to develop simultaneously with book printing during the latter half of the XVI and beginning of the XVII centuries.

Among the bookplates that have come down to us from those times are the ex libris of the city library of Bardiev, that of the guild master Stanislav Samborsky from Kamenets-Podolsk, dated 1601, as well as that of the art bookplate executed at the close of the XVIII c. by the Lvov engraver Ivan Filippovich.

At the end of the XIX c. the ex libris began to develop in the Ukraine as a special branch of

book graphic art. This was furthered by the invention of photozincography, which made possible the rapid and cheap reproduction of large editions.

At the beginning of the XX c. this form of graphic art was engaged in by famous Ukrainian artists—Modest Sosenko, Olena Kulchitska, Georgy Narbut. They created beautiful specimens of the national art bookplate. The skilful workmanship in this branch of art was further developed by the artists of the 1920's and 1930's: V. Krichevsky, I. Mozalevsky, O. Usachov, L. Khizhinsky, M. Zhuk, O. Sakhnovska, Y. Muzyka and others. Their works have been exhibited many times at art shows in our country and abroad winning high appreciation by the public.

The Ukrainian ex libris flourished anew during the post-war years.

This is due to the rise in the aesthetic tastes of the working people and to the development of graphic art.

Prominent artists—such as S. Gebus-Baranetska, M. Fradkin, K. Kozlovsky, V. Stetsenko, I. Kryslach, A. Davydovich, V. Kutkin and others—have been working on the modern Ukrainian bookplate.

Their art continues the best traditions of the Ukrainian bookplate: decorativeness, folk art motifs, application of varied techniques of graphic art. The ex libris should be distinguished by lucidity of graphic expression and a keen and laconic characterization of the book owner with respect to his professional and personal interests. This is illustrated by the agronomist's bookplate executed by the artist Bokan, and that of O. Kulchitska drawn for her own use, and other ex libris.

The most widespread technique resorted to by the present-day masters of the bookplate is engraving on wood and linoleum.

The ex libris is an interesting form of imitative art, it fosters love for and interest in books, and furthers the formation of aesthetic tastes.

Andrej Vuneek.

СЯ КНИЖКА

ОЛЕНИ КУЛБУЦЬКОЇ

||

З КНИГ

|||

IV

V

VI

VII

VIII

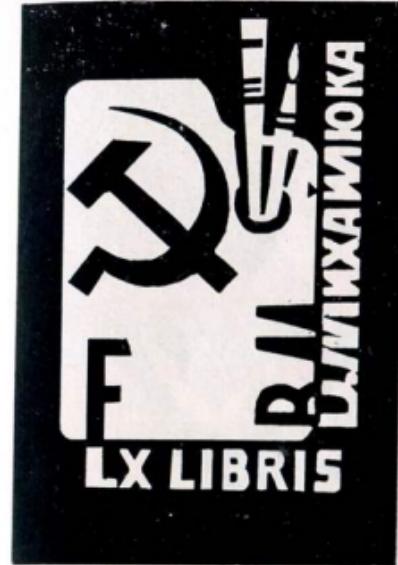

IX

ПАВЛА ТИЧИНІ

X

XI

XII

XIII

XIV

XV

XVI

XVII

B. Масик

XVIII

XIX

XX

XXI

XXII

XXIII

XXIV

XXV

XXVI

XXVII

XXVIII

- I. Художник В. П. Вечерський.
Ліногравюра. 41×68. 1963.
- II. Художник О. Л. Кульчицька.
Ліногравюра. 94×88. 1924.
- III. Художник К. С. Козловський.
Гравюра на дереві. 45×65. 1962.
- IV. Художник І. М. Крислач.
Ліногравюра. 72×106. 1961.
- V. Художник В. А. Бокань.
Літографія. 50×63. 1963.
- VI. Художник Л. Г. Бекетов.
Літографія. 35×67. 1961.
- VII. Художник С. М. Гебус-Баранецька.
Гравюра на дереві. 53×102. 1963.
- VIII. Художник Ю. Д. Головаш.
Гравюра на дереві. 47×62. 1962.
- IX. Художник О. І. Губарєв.
Ліногравюра. 55×70. 1960.
- X. Художник К. С. Козловський.
Гравюра на дереві. 59×42. 1960.
- XI. Художник В. Я. Михайлюк.
Ліногравюра. 44×63. 1962.
- XII. Художник І. М. Крислач.
Ліногравюра. 85×87. 1963.
- XIII. Художник І. М. Крислач.
Ліногравюра. 38×47. 1962.
- XIV. Художник Г. В. Малаков.
Ліногравюра. 39×80. 1961.

- XV.** Художник М. Г. Старовойт.
Гравюра на дереві. 25×42. 1963.
- XVI.** Художник О. І. Губарев.
Ліногравюра. 68×80. 1962.
- XVII.** Художник Г. А. Давидович.
Гравюра на дереві. 51×62. 1962.
- XVIII.** Художник В. І. Масик.
Гравюра на дереві. 52×80. 1962.
- XIX.** Художник В. К. Стеценко.
Гравюра на дереві. 27×47. 1962.
- XX.** Художник К. С. Козловський.
Гравюра на дереві. 54×67. 1962.
- XXI.** Художник М. В. Курилич.
Ліногравюра. 68×108. 1963.
- XXII.** Художник Я. Л. Музика.
Туш, перо. 34×50. 1936.
- XXIII.** Художник І. П. Плесканко.
Гравюра на дереві. 33×38. 1946.
- XXIV.** Художник В. С. Куткін.
Ліногравюра. 80×90. 1962.
- XXV.** Художник Я. Л. Музика.
Гравюра на дереві. 53×62. 1936.
- XXVI.** Художник К. І. Звіринський.
Ліногравюра. 67×101. 1963.
- XXVII.** Художник І. М. Крислач.
Ліногравюра. 98×65. 1962.
- XXVIII.** Художник М. З. Фрадкін.
Ліногравюра. 63×90. 1932.
- I.** Художник В. П. Вечерский.
Ліногравюра. 41×68. 1963.
- II.** Художник Е. Л. Кульчицкая.
Ліногравюра. 94×88. 1924.
- III.** Художник К. С. Козловский.
Гравюра на дереве. 45×65. 1962.
- IV.** Художник И. М. Крислач.
Ліногравюра. 72×106. 1961.
- V.** Художник В. А. Бокань.
Літографія. 50×63. 1963.
- VI.** Художник Л. Г. Бекетов.
Літографія. 35×67. 1961.
- VII.** Художник С. М. Гебус-Баранецкая.
Гравюра на дереве. 53×102. 1963.
- VIII.** Художник Ю. Д. Головаш.
Гравюра на дереве. 47×62. 1962.
- IX.** Художник А. И. Губарев.
Ліногравюра. 55×70. 1960.
- X.** Художник К. С. Козловский.
Гравюра на дереве. 59 × 42. 1960.
- XI.** Художник В. Я. Михайлюк.
Ліногравюра. 44×63. 1962.
- XII.** Художник И. М. Крислач.
Ліногравюра. 85×87. 1963.
- XIII.** Художник И. М. Крислач.
Ліногравюра. 38×47. 1962.
- XIV.** Художник Г. В. Малаков.
Ліногравюра. 39×80. 1961.

- XV.** Художник **М. Г. Старовойт.**
Гравюра на дереве. 25×42. 1963.
- XVI.** Художник **А. И. Губарев.**
Линогравюра. 68×80. 1962.
- XVII** Художник **А. А. Давидович.**
Гравюра на дереве. 51×62. 1962.
- XVIII.** Художник **В. И. Масик.**
Гравюра на дереве. 52×80. 1962.
- XIX.** Художник **В. К. Степенко.**
Гравюра на дереве. 27×47. 1962.
- XX.** Художник **К. С. Козловский.**
Гравюра на дереве. 54×67. 1962.
- XXI.** Художник **М. В. Курилич.**
Линогравюра. 68×108. 1963.
- XXII.** Художник **Я. Л. Музика.**
Тушь, перо. 34×50. 1936.
- XXIII.** Художник **И. П. Плесканко.**
Гравюра на дереве. 33×38. 1946.
- XXIV.** Художник **В. С. Куткин.**
Линогравюра. 80×90. 1962.
- XXV.** Художник **Я. Л. Музика.**
Гравюра на дереве. 53×62. 1936.
- XXVI.** Художник **К. И. Звиринский.**
Линогравюра. 67×101. 1963.
- XXVII.** Художник **И. М. Крислач.**
Линогравюра. 98×65. 1962.
- XXVIII.** Художник **М. З. Фрадкин.**
Линогравюра. 63×90. 1932.

- I.** Artist **V. Vechersky.**
Engraving on linoleum. 41×68. 1963.
- II.** Artist **O. Kulchitska.**
Engraving on linoleum. 94×88. 1924.
- III.** Artist **K. Kozlovsky.**
Engraving on wood. 45×65. 1962.
- IV.** Artist **I. Kryslach.**
Engraving on linoleum. 72×106. 1961.
- V.** Artist **V. Bokan.**
Lithograph. 50×63. 1963.
- VI.** Artist **L. Beketov.**
Lithograph. 35×67. 1961.
- VII.** Artist **S. Gebus-Baranetska.**
Engraving on wood. 53×102. 1963.
- VIII.** Artist **Y. Golovash.**
Engraving on wood. 47×62. 1962.
- IX.** Artist **A. Gubarev.**
Engraving on linoleum. 55×70. 1960.
- X.** Artist **K. Kozlovsky.**
Engraving on wood. 59×42. 1960.
- XI.** Artist **V. Mikhailyuk.**
Engraving on linoleum. 44×63. 1952.
- XII.** Artist **I. Kryslach.**
Engraving on linoleum. 85×87. 1963.
- XIII.** Artist **I. Kryslach.**
Engraving on linoleum. 38×47. 1962.
- XIV.** Artist **G. Malakov.**
Engraving on linoleum. 39×80. 1961.

XV. Artist **M. Starovoit.**

Engraving on wood. 25×42. 1963.

XVI. Artist **A. Gubarev.**

Engraving on linoleum. 68×80. 1962.

XVII. Artist **A. Davydovich.**

Engraving on wood. 51×62. 1962.

XVIII. Artist **V. Masik.**

Engraving on wood. 52×80. 1962.

XIX. Artist **V. Stetsenko.**

Engraving on wood. 27×47. 1962.

XX. Artist **K. Kozlovsky.**

Engraving on wood. 54×67. 1962.

XXI. Artist **M. Kurilich.**

Engraving on linoleum. 68×108. 1963.

XXII. Artist **Y. Muzyka.**

Indian ink, pen. 34×50. 1936.

XXIII. Artist **I. Pleskanko.**

Engraving on wood. 33×38. 1946.

XXIV. Artist **V. Kutkin.**

Engraving on linoleum. 80×90. 1962.

XXV. Artist **Y. Muzyka.**

Engraving on wood. 53×62. 1936.

XXVI. Artist **K. Zvirinsky.**

Engraving on linoleum. 67×101. 1963.

XXVII. Artist **I. Kryslach.**

Engraving on linoleum. 98×65. 1962.

XXVIII. Artist **M. Fradkin.**

Engraving on linoleum. 63×90. 1932.

Художник **Б. Л. Тулін**
Редактор **В. Г. Погребняк**
Художній редактор **В. М. Гринько**
Технічний редактор **З. С. Єременко**

УКРАИНСКИЙ ЭКСЛИБРИС

(Текст на украинском, русском и английском языках)

БФ 35350, 27.X 1964 р. Формат 60×90^{1/32}. Пап. арк. 0,75.
Фізично-друк. арк. 1,5. Облік.-вид. арк. 1. Зам. 1043.
Тираж 5000. Ціна 30 коп. Фабрика кольорового друку
Державного комітету Ради Міністрів УРСР по пресі.
Київ, вул. О. Довженка, 3.